

پیام رسانه ای گروه هماهنگی عدالت انتقالی

دولت از طریق نقشه راه صلح و رهایی بدون قید و شرط طالبان نباید قانون اساسی را نقض کند.

دوشنبه 1391/10/25 برابر با 2013/01/14

تالار کنفرانس مجتمع جامعه مدنی افغانستان

افغانستان یکی از حساس ترین برهه های تاریخی خود را می پیماید و بر سر دوراهی انتخاب بازگشت به گذشته خشونت بار و یا گذار به صلح عادلانه و پایدار قرار دارد. گفتگو، مذاکره، آتش بس و مصالحه و صلح از یک سو، پس از چهار دهه خونریزی، تبدیل به عینی ترین و میرم ترین نیاز مردم شده و از جانبی، فشار طالبان و سایر مخالفان مسلح جهت امتیازگیری هر روز افزایش یافته و باعث تهدید و براندازی دستاوردهای دهه گذشته ی مردم افغانستان می شود. بر اثر بی کفایتی و عدم مدیریت موثر دولت، حال طالبان تلاش دارند تا با استفاده از فراخ شدن گسستهای جنسیتی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، قومی، طبقاتی و زبانی؛ فاصله میان مردم را بیشتر کرده و بیش از هر زمان دیگر به نفع احیای نظام استبدادی شان سود جویند.

حکومت بعد از تلاشهای فراوان برای تامین صلح- که تا حالا، منجر به نتایج ملموس برای مردم نبوده- با اتخاذ تدبیر جدیدی موسوم به "نقشه راه صلح 2015" اعلام می کند که در پنج گام به این اهداف نایل می شود: پایان دادن به جنگ و خونریزی؛ آتش بس؛ ادغام تمام مخالفان مسلح؛ ترغیب آنان به تأسیس تشکلهای سیاسی به منظور سهیم ساختن آنان در ساختار قدرت و جلب حمایت جامعه جهانی از این طرح. با این حال در کنفرانس پاریس مخالفان مسلح به وضوح موضع خود را نسبت به این طرح اعلان و نقشه راه صلح را منتفی دانسته و نماینده طالبان، خلاف اراده ی مردم، صریحاً تأکید کرد که قانون اساسی را نمی پذیرند و با دولت دست نشانده نیز مذاکره و صلح نمی کنند و این موضع با سردرگمی مقامات دولت همراه بوده است، به گونه ای که وزیر خارجه گشایش دفتر نمایندگی طالبان در قطر را «بسیار خطرناک» توصیف کرده است. با این حال علی الرغم نگرانی وزیر خارجه، در نشست مشترک رؤسای جمهور کشور و امریکا بر سر گشایش این دفتر توافق صورت گرفته است. این رویکرد دوپهلوی حکومت و همراهان بین المللی اش، باعث سلب اعتماد مردم از هر نوع پروسه مصالحه شده است.

از سویی دیگر، دولت هم چنان پی گیر نقشه راه صلح است و با دادن امتیازات گزاف می کوشد تا به گونه یک جانبه آن طرح را عملی سازد. آزادکردن زندانیان طالبان از سوی حکومتهای افغانستان و پاکستان و حذف نام آنان از لیست سیاه شورای امنیت سازمان ملل متحد و امریکا، خلاف قوانین افغانستان، موازین عدالت و میثاق های بین المللی است زیرا موارد ذکر شده حکم می کنند که دوسیه متهم به جرم باید در دادگاه صالح به صورت عادلانه بررسی گردد. رهایی بی قید و شرط طالبان سبب تداوم فرهنگ معافیت شده و صلح پایدار را بیش از پیش به تهدیدهای جدی روبرو می سازد.

گروه هماهنگی عدالت انتقالی- متشکل از 27 نهاد ملی و بین المللی - با درک حساسیت این برهه سرنوشت ساز و با توجه به نتیجه خونبار ناشی از رهایی و عفو بدون قید و شرط اعضای گروههای مخالف مسلح در گذشته و سرعت بخشیدن به روند «انتقال»، ابراز نگرانی می نماید و مجدانه از دولت افغانستان و جامعه مدنی، و جامعه جهانی مطالبه می کند:

1. دولت باید رعایت قانون اساسی و دیگر قوانین نافذ کشور را تأمین کند و با رهایی مجرمین، قانون گریزی را ترغیب و فرهنگ مصنوعیت و معافیت جنایتکاران مسلح را تشویق و اقدامات مشابه را تسهیل ننماید. بلکه دوسیه هر مظنون دستگیر شده، باید مطابق به احکام قانون، طی مراحل و با حکم نهایی محکمه مورد رسیدگی قرار گیرد تا عدالت اجرا گردد.
2. دولت باید فوراً در برنامه آزادسازی سایر اعضای طالبان تجدید نظر و آن را متوقف سازد و نیز دولت پاکستان باید طالبان زندانی را به دولت افغانستان مسترد نماید.

3. سکتور عدلی، بویژه ستره محکمه افغانستان، با مسئولیت پذیری در قبال رها ساختن زندانیان طالب، در برابر مردم پاسخگو است و باید دلایل قانونی آزاد ساختن طالبان بدون طی مراحل قانونی رسیدگی به پرونده هایشان را منتشر نماید و شورای ملی به عنوان نماینده مردم و قوه مقننه نباید اجازه انجام عمل خلاف قانون را به حکومت بدهد.
4. دولت افغانستان باید مکانیسمی را برای آن عده از طالبانی که تا به حال آزاد شده روی دست گیرد تا تضمین کننده عدم بازگشت آنان به صفوف تروریستان باشد، و واضح سازد که رهایی این تروریستان چه دستاوردی در راستای تأمین صلح داشته است. در غیر آن، تمام نهادها و افرادی که زمینه ساز اعمال تروریستی بوده و معافیت را تشویق و به مرتکبین مصونیت می دهند، مسئول هستند.
5. دولت رسیدگی به قضایای کودکان زندانی در پایگاه بگرام را تعقیب و نتایج آن را با نهادهای حقوق بشری و رسانه ها و مردم شریک سازد.
6. در صورتیکه دولت توانایی محاکمه زندانیان طالبان و سایر جنایتکاران را ندارد، باید طبق تعهدش در قبال اساسنامه روم، از دادگاه بین المللی جنایی بخواهد تا زمینه محاکمه آنان را فراهم سازد.
7. شورای عالی صلح، از طریق، نقشه راه صلح 2015 نباید خود ناقض قانون اساسی باشد، بلکه با توجه به تغییر عمده ای که بر سیاست گذاری (پالیسی) نظام می گذارد، این نقشه باید به شورای ملی ارایه و از طریق نمایندگان مردم تصویب گردد تا بدین وسیله التزام دولت به خط سرخ مذاکرات و مصالحه عینیت یابد.
8. طبق مطالعات نهادهای حقوق بشری، مردم صلح دوست افغانستان خواهان تحقق عدالت و ختم فرهنگ معافیت هستند، بناء برنامه عمل دولت برای تطبیق عدالت انتقالی باید در محور برنامه صلح باشد تا چهار دهه چرخه ی توسل به خشونت برای کسب قدرت سیاسی، برای همیشه نقطه پایان یابد.
9. گروه هماهنگی عدالت انتقالی، همچون گذشته، بار دیگر، بر لغو قانون مصالحه ملی و عفو عمومی از سوی شورای ملی تأکید می نماید، زیرا این قانون باعث ترویج فرهنگ معافیت و افزایش بی ثباتی و تشدید خشونت شده است.
10. حکومت افغانستان و کشورهای عضو پیمان ناتو، با در نظر داشت نگرانی های مردم و با درک اهمیت تقدم انتقال ملکی و تأمین زمینه حاکمیت شایسته به عنوان پیش نیاز انتقال نظامی، نباید با تسریع انتقال نظامی و یا امتیاز دادن به مخالفان، دستاوردهای دهه ی گذشته را در معرض تهدید قرار دهند.
11. جامعه مدنی، نهادهای بین المللی و سازمان ملل متحد باید بیش از هر زمان دیگری، متوجه مسئولیت و تعهد خود در قبال حراست از حقوق بشر، رعایت قانون اساسی و معاهدات بین المللی باشند. شورای حقوق بشر سازمان ملل باید گزارشگر ویژه ای را برای افغانستان منصوب کند.

برای معلومات بیشتر، لطفا با نشانی زیر تماس بگیرید:

tjcg.afghanistan@gmail.com